

бізнесу України вітчизняні підприємства ресторанного господарства матимуть стійку позитивну динаміку у перспективі, адже вони є привабливими як довгострокові інвестиції на рівні об'єктів із середньою прибутковістю 15-20% [1]. За прогнозами аналітиків розвиток відкритої мережі ресторанного господарства слід очікувати за двома основними напрямками: перший – розвиток підприємств швидкого харчування; другий – розвиток ресторанів середнього рівня.

Список використаних джерел:

1. Боднарчук Л. Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства ресторанної галузі / Л. Боднарчук: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mev-hnu.at.ua/load/mizhnarodna_naukovo_praktichna_internet_konferencija/7_upravlinnja_ekonomichnoju_bezpekoju_promislovikh_pidpriemstv/8-1-0-96

Уляна МОЧКОДАН
науковий керівник
к.е.н., доц. Михайлишин Л.І.
ІФННІМ THEY

МІЖНАРОДНІ ІНВЕСТИЦІЙНІ ПОТОКИ УКРАЇНИ: ГЕОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ ТА СФЕРИ ВИКОРИСТАННЯ

У сучасному глобальному економічному просторі важливу роль відіграють транснаціональні корпорації, які визначають напрям розвитку світової економіки. Лідируючі позиції розвинутих країн світу базуються, насамперед, на величезному впливі їх транснаціональних компаній на економіку інших країн. Під впливом глобалізації та інтеграції до світового господарства транснаціональні корпорації завойовують все нові і нові ринки збуту і прагнуть подальшого розширення своєї економічної влади. На сьогодні, транснаціональні корпорації є невід'ємною складовою будь-якої зовнішньоекономічної діяльності розвинутої країни.

Для сучасної України, що активно включилася в процес євроінтеграції, проєвропейська транснаціоналізація підприємств може стати економічним механізмом, який визначить нові пріоритети суспільного відтворення та розвитку, цілі зовнішньоекономічної політики, особливості та умови участі країни в міжнародному поділі праці.

Отже, відтік капіталів країн-інвесторів які входять до семи найрозвиненіших країн світу (Німеччини, Великої Британії та Франції), з легкістю компенсується капіталом острівних країн (Кіпром та Віргінськими островами). Обсяги іноземних інвестицій в Україну Ви маєте змогу переглянути на наступній карті (рис. 1).

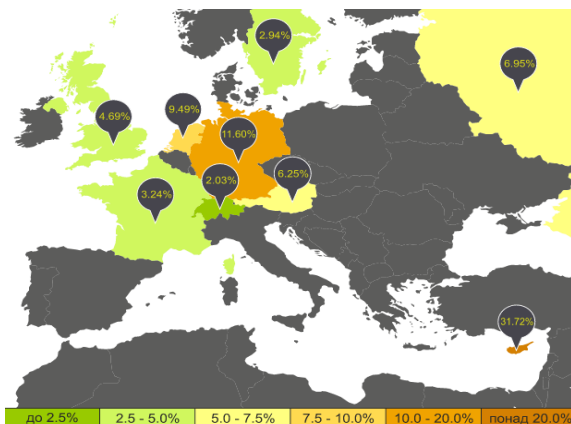

Рис. 1 Частка в обсязі прямих інвестицій в Україну за основних країн-інвесторів за 2012р.

Таблиця 1
Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) з Кіпру в економіці
України за видами економічної діяльності за 2012 рік

Назва галузі національного господарства		Обсяги інвестицій на					
		01.01.2012		31.12.2012		Приріст, млн.дол. США	Приріст, млн.дол. США,%
		млн.дол. США	у%до загального підсумку	млн.дол. США	у%до загального підсумку		
	Всього	13355.2	100.00%	17275.1	100.00%	3919.9	29.35%
1	Промисловість	3593	26.90%	4889.9	2831%	1296.9	36.10%
1.1	переробна, і неї	2677.6	74.52%	2916.1	59.64%	238.5	8.91%
1.1.1	металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів	750.9	28.04%	780.1	26.75%	29.2	3.89%
1.1.2	хімічна та нафтохімічна промисловість	628	23.45%	632.2	21.68%	4.2	0.67%
1.1.3	виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	440.7	16.46%	554.7	19.02%	114	25.87%
1.1.4	виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення	270.8	10.11%	272.5	9.34%	1.7	0.63%
1.1.5	машинобудування	235.4	8.79%	270.8	9.29%	35.4	15.04%
1.1.6	виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	214.9	8.03%	257.5	8.83%	42.6	19.82%
1.1.7	інші галузі переробної промисловості	136.9	5.11%	148.3	5.54%	11.4	8.33%

1.2	виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	315.2	8.77%	1281.5	7.42%	966.3	306.57%
1.3	добувна	600.3	16.71%	692.2	4.01%	91.9	15.31%
2	Фінансова діяльність	2693.1	20.17%	4508	26.10%	1814.9	67.39%
3	Операції з нерухомим майном, оренда, Інжиніринг та надання послуг підприємцям	4001.6	29.96%	4478	25.92%	476.4	11.91%
4	Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	1454.6	10.89%	1489.9	8.62%	353	2.43%
5	Діяльність транспорту та зв'язку	588.8	4.41%	687	3.98%	98.2	16.68%
6	Будівництво	388.9	2.91%	460.4	2.67%	713	18.39%
7	Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	319.4	2.39%	395.9	2.29%	76.5	23.95%
8	Надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері культури та спорту	156.7	1.17%	189.2	1.10%	323	20.74%
9	Інші галузі	159.1	1.19%	176.8	1.02%	17.7	11.13%

Отримані показники руху кіпрських інвестицій в даній таблиці в основному повторюють попередню (Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) в Україні за видами економічної діяльності за 2012 рік), за винятком кількох галузей, зокрема Фінансової діяльності, з показником росту в 1814.9 млн.дол.(+67.39%), нагадаємо – абсолютний показник інвестицій з усіх разом узятих країн за даною галуззю в нас становив (-78.9 млн.дол.), а за відносною (-0.49), також відмінністю є числове значення показників, адже в кіпрських прямих інвестицій він вищий за переважною більшістю абсолютних показників, а за відносними – майже за усіма. Максимальний відносний показник росту кіпрських інвестицій в нас виявлений в галузі виробництва розподілення газу та води і становить він (+306.57%) росту, як бачимо 01.01.2012 обсяг капіталовкладень в дану галузь становив 315.2 млн. дол., а 31.12.2012 він досяг позначки 1281.5 млн. дол., лише за 2012 рік було інвестовано 966.3 млн. дол. Примітно що даний показник свідчить не тільки про збільшення інвестицій цієї острівної держави в даній галузі, а й про витіснення ними інвестицій інших іноземних країн в розмірі 199.6 млн. дол. Виходячи з отриманих даних – бачимо, що справи кіпрських прямих інвестицій в Україні йдуть куди краще, ніж в українській економіці та самому Кіпрі. А капітал господарських суб'єктів Кіпру – почувається в Україні нічим не гірше ніж туристи на його курортах.

Для завершення аналізу характеристики прямих іноземних інвестицій в Україну, виявимо показники розміщення акціонерного капіталу в розрізі областей України, станом на початок та кінець 2012 року, а також розрахуємо динаміку їхніх абсолютних та відносних показників.

Виходячи з розрахованих абсолютних та відносних показників обсягів прямих іноземних інвестицій, розміщених в регіонах нашої держави – бачимо,

що беззаперечним лідером серед них є м. Київ, на господарчих суб'єктів якого припадає 26592.1 млн. дол., що в свою чергу становить майже половину - (48.83%) іноземного акціонерного капіталу, розміщеного в Україні за всю її суверенну історію. Даний показник свідчить про те, що іноземний капітал не цікавиться відокремленими виробничими об'єктами, а стрімко нарощує свій вплив на всеукраїнські компанії, які лише зареєстровані в Києві, а їх виробничі потужності розміщені, в переважній більшості, поза столицею. На наш погляд, явно виражена диспропорція у географії розміщення іноземних акціонерних капіталів негативно впливає на розвиток міжгалузевого виробничого циклу в регіонах нашої держави, адже відсутність притоку коштів безпосередньо до виробничих суб'єктів, що розміщені в периферії, які зазвичай належать до ланки середнього бізнесу, зазвичай унеможлиблює здорову конкуренцію, створення нових робочих місць та надходжень до місцевих бюджетів. Зрозуміло, що велика компанія для підвищення ділової активності реєструє власну організацію в столиці, та концентрація капіталів в такого роду господарчих суб'єктів зовсім лишили уваги з боку іноземних інвестицій такі перспективні області, як Вінницька – 245.4 млн. дол. (0,45%), Хмельницька – 208.6млн.дол. (0,38%); а Тернопільська та Чернівецька області з показниками 64.6 млн. дол. та 64.3 млн. дол. відповідно, взагалі продемонстрували рекордний мінімум від загального обсягу інвестицій розміщених в Україні по (0,12%). В такому диспропорційному вигляді інвестиції спотворюють основне своє декларативне призначення – досягнення економічного та соціального ефекту територіальних громад (рис. 2).

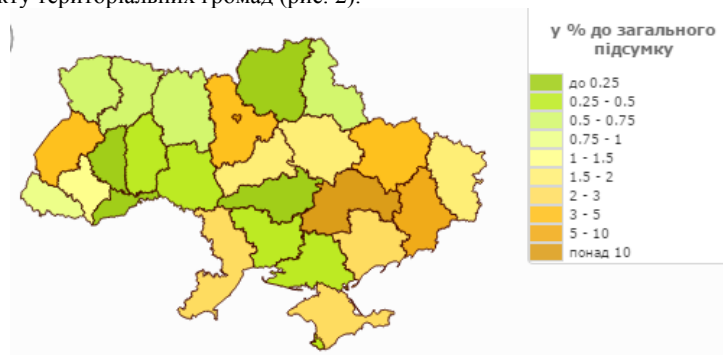

Рис. 2. Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) у регіонах України за 2012 рік

Підсумовуючи проведений аналіз розміщення прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) за 2012 рік, варто відзначити наступне:

- акціонерний капітал Кіпру та Віргінських Островів (Брит.) продовжує витісняти з української економіки капітал розвинених країн світу та забезпечує загальні показники приросту надходження акціонерних капіталів до України;

- в структурі галузей національного господарства іноземні інвестиції себе найкраще почувають у промисловості, а саме в галузі виробництва та розподілення електроенергії, газу та води, залишаються значними у фінансовій діяльності та операціях з нерухомим майном, орендою та інжинірингом. В той час, як величезний економічний потенціал галузей сільського господарства та будівництва залишається для іноземних інвесторів неконкурентоспроможним у порівнянні з іншими більш дохідними галузями;

- територіальна структура розміщення іноземних капіталів, яка тяжіє до столиці, не сприяє розгортанню нових виробничих потужностей на периферії.

Охарактеризувавши розміщення та динаміку прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в Україні, перейдемо до наступної частини нашого дослідження – аналізу прямих іноземних інвестицій з України в економіку країн світу за 2012 рік. Досліджуючи даний процес, будемо дотримуватися попередньо використаної схеми. Спершу виявимо звідки йдуть інвестиції українського акціонерного капіталу, яким країнам надають перевагу та в яких галузях закордонних економік розвивають свою економічну діяльність. За даними держкомстату станом на 31.12.2012р. українські інвестори розмістили за кордоном 6481.9 млн. дол., за 2012 рік спостерігалася динаміка скорочення, за абсолютним показником (-417.8) млн. дол. та відносним (-6.06%), з розрахунку показників на початок та кінець календарного 2012 року. Розрахувавши отримані показники ми маємо змогу виявити географію та обсяги капіталів, які покинули Україну в пошуках кращих прибутків серед господарчих суб'єктів закордонних країн.

З рис. 3, розрізі областей України неозброєним оком видно, що Донецька область станом на 31.02.2012р. є лідером серед регіонів нашої держави за обсягами іноземних інвестицій (акціонерного капіталу), що розміщені в економіках країн світу з показником в 5426.3 млн.дол. з вражаючим відносним показником (83,71%) від усіх інвестицій, що були інвестовані Україною в інші країни світу. Найменший абсолютний показник продемонстрували Вінницька - 0.2 млн.дол., Кіровоградська - 0.1 млн.дол., Херсонська - 0.1 млн.дол., що у відносному показнику менше ніж 0,01%. Що стосується показників динаміки інвестицій з областей України, то в абсолютному зменшенні також є лідером Донецька область (-513.5) млн.дол., що становить (-8.65%).

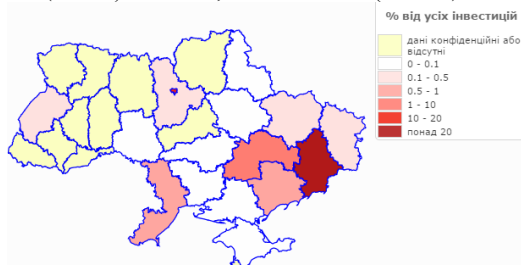

Рис. 3 Прямі іноземні інвестиції з регіонів України в економіці країн світу за 2012 рік

Проаналізувавши географію та обсяги інвестування вітчизняних акціонерних капіталів до економік інших країн світу, перейдемо до наступної характеристики прямих іноземних інвестицій – їхньої галузевої структури.

Інвестиції вітчизняного акціонерного капіталу диспропорційно представлені в галузях закордонних економік. Беззаперечним лідером серед галузей економіки є операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям, обсяг капіталовкладень в яку з боку українських інвесторів становить 5388.6 млн. дол., а у відносному – 83.13% усіх капіталовкладень, які були здійснені інвесторами з України в економіки інших держав станом на 31.12.2012 року. Інжиніринг в традиційному розумінні — це інженерно-консультативні послуги, пов'язані з підготовкою виробничого процесу, або послуги із забезпечення нормального перебігу процесу виробництва та реалізації продукції. Розміщення іноземних інвестицій в інших галузях окрім фінансової діяльності – 662.4 млн. дол. (10,22%) є незначними, та в сукупності становлять (6.65%) від обсягу прямих іноземних інвестицій розміщених за кордоном станом на 31.12.2012 року. Для більш наглядного уявлення про галузеву структуру розміщення прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) з України станом, розглянемо наступну діаграму (рис. 4).

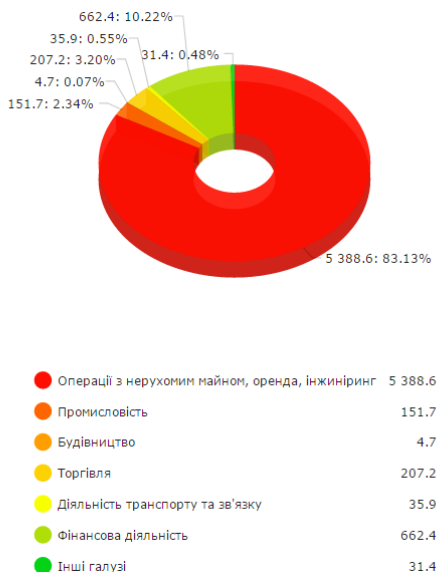

Рис. 4 Прямі іноземні інвестиції з України за видами економічної діяльності за 2012р.

З огляду на галузеву структуру зовнішніх інвестицій розміщених в інших державах, видно, що вітчизняний акціонерний капітал не зацікавлений в

інвестуванні галузевий економіки, які визначають добробут будь-якої країни світу, адже він демонструє надзвичайно низькі показники, наприклад в промисловість країн світу було інвестовано 151.7 млн. дол (2,34%), транспорт та зв'язок – 35.9 млн. дол. (0,55%), будівництво – 4.7 млн. дол. (0,07%) від загального обсягу інвестицій розміщених у всіх державах світу. Тобто вітчизняні інвестори вкладають майже всі іноземні інвестиції в оренду і надання інжинірингових послуг за кордоном, в той час як іноземний акціонерний капітал з острівних країн швидкими темпами освоює передові галузі української промисловості.

Провівши аналіз галузевої структури іноземних інвестицій з України, перейдемо до характеристики географії їхнього розміщення серед країн світу рис. 5. Як бачимо, станом на 31.12.2012р., в семи основних країнах розміщено 97,75% усіх закордонних капіталів, що в свою чергу становить 5900.4 млн.дол., на інші країни ЄС, СНД, та інші країни загалом припадає 145.60 млн.дол. (2,25%). Та саме цікаво те, що об'єми прямих іноземних інвестицій з України, в переважній більшості, прямують до Кіпру, адже абсолютний показник коштів, які вкладені в економіку цієї держави становить 5331.80 млн.дол. - 89,60% усіх інвестицій, які були спрямовані до країн світу вітчизняними інвесторами відповідно.

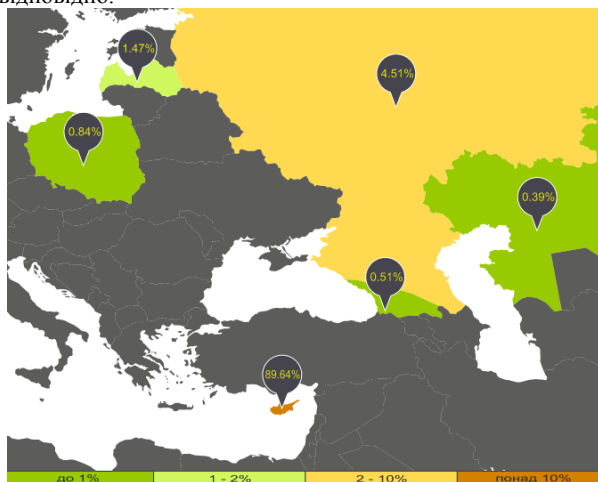

Рис. 5 Карта прямих іноземних інвестицій в Україну, що розміщені в основний капітал

Виходячи з таких панівних показників вітчизняного акціонерного капіталу, спрямованого до Кіпру серед усіх країн, з якими Україну пов'язує інвестиційна діяльність, не залишається змоги порівнювати обсяги капіталів, освоєні кіпрськими партнерами з іншими країнами, адже розвинені європейські держави в даному переліку взагалі відсутні, а наші найбільші сусіди демонструють незначні обсяги освоєних українських інвестицій,

зокрема: Російська Федерація – 292.5 млн.дол. (4,51%) та Польща 54.2 млн.дол. (0,84%) від загального обсягу, який становить 6046 млн.дол. Відтік інвестицій, розміщених в кіпрській економіці в розмірі (-531.60) млн.дол., в основному забезпечив й загальний показник зменшення інвестицій за кордоном (-416.8) не зважаючи на їхній приріст майже за всіма групами держав, максимальний показник серед яких показала Російська Федерація (+55.9) млн.дол.

Виходячи з такої значної долі Кіпру (89,64%) в процесі інвестиційної діяльності вітчизняних акціонерних капіталів за кордоном, доречно зупинитися на аналізі галузевої структури інвестованих капіталів до цієї острівної держави. Зважаючи на перелік галузей економіки Кіпру, в яких розміщені кошти українських інвесторів в розмірі 5810.5 млн.дол. то згідно даних Держкомстату, їх існує дві (табл.7) - операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям, з показником у 5331.80 млн.дол. (91,76%), а також фінансова діяльність 442.70 млн.дол. (7,62%), для інших галузей відповідно залишається 36.00 млн.дол. (0,62%). Наглядно розміщення українського акціонерного капіталу в структурі галузей економіки Кіпру показано в наступній діаграмі (рис. 6).

Рис. 6 Розміщення українського акціонерного капіталу в структурі галузей економіки Кіпру

Як бачимо, українські інвестори, вкладаючи кошти в кіпрську економіку не цікавляться туристичним та ресурсним потенціалом цієї країни, а переймаються лише сферою послуг, яка пов'язана з інжинірингом, орендою, операціями з нерухомістю.

Обсяги прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу), які прямують з України (83,71% зі 100% акціонерного капіталу зареєстровано в Донецькій області) до економік іноземних держав (89,64% зі 100% прямують до Кіпру), зосереджуються в основному в невиробничих галузях економіки

(83,13% з яких належать лише одній галузі – операціям з нерухомістю, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям), як мінімум свідчать про відсутність інвестиційної політики держави в напрямку зосередження капіталів на власній території та ставлять чимало запитань до власників акціонерних активів, які монопольно з однієї області в невиробничу галузь однієї лише країни розміщують мільярдні інвестиції.

Підсумовуюючи вищевикладене можна констатувати низький ступінь диверсифікованості регіонального і галузевого розрізів міжнародних інвестицій і надмірну їх концентрацію в Кіпрі, як міжнародного офшора, атому їх прозорість і легітимність викликає ряд запитань.

Список використаних джерел:

1. *Офіційний сайт World Economic Forum The Global Competitiveness Report 2012-2014*[Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2013-2014>.
2. *Інформаційний портал Інфо-лайт - [Електронний ресурс].* Режим доступу: http://unctad.org/en/publicationslibrary/wir2013_en.pdf.
3. *Офіційний сайт Державної служби статистики України - [Електронний ресурс].* — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Вікторія ДРОНІВ

науковий керівник

канд. наук з держ. упр, доц. Ляхович Г.І.

ІФННІМ THEU

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБЛИВОСТЕЙ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ ТА ДЕРЖАВАХ ЄС

Фінансовою основою функціонування держави є податки, адже саме вони забезпечують більшу частину доходів бюджетів, мобілізуючи грошові ресурси для фінансування державних видатків. У сучасних умовах господарювання податки слугують не лише джерелом наповнення бюджетів, а й дієвим інструментом державного регулювання економіки, тому вони виконують важливу роль як у забезпеченні фінансової стабільності держави, так і в досягненні соціального добробуту громадян.

В умовах динамічних змін, нестабільності економічної ситуації та низького рівня податкової дисципліни і значною підтримкою євроінтеграційного вектора, в Україні особливого значення набуває дослідження податкових систем країн ЄС та визначення можливостей їх використання.

Податкові системи країн ЄС характеризуються значним рівнем уніфікації, що сталою наслідком тривалого процесу гармонізації податкових систем. Так, у всіх країнах-членах ЄС передбачено стягнення таких видів податків, як податок на доходи громадян, податок на прибуток корпорацій, податок на